

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

Caput III. De Foro Continentiæ Causarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

560. Ob eandem rationem si Delegans sit excommunicatus, aut suspensus, non toleratus, non quidem omnino cessat jurisdictio Delegati, etiam re adhuc integrâ; suspenditur tamen, donec Delegans ab Excommunicatione aut Suspensione sit absolutus. Hostiens. & Dominic. in C. 1. de Offic. Vicarii in 6. Panorm. in C. Licet 30. de Offic. Deleg. n. 8. Tabiena V. Vicarius n. 8. Sanchez L. 3. de Matrim. disp. 30. n. 7. cum Joan. Andr. Anchar. Franco, ac alijs. Si verò negotium à Delegato coeptum sit ante Excommunicationem vel Suspensionem Delegantis, per hujus inhabilitatem non suspenditur Delegati jurisdictio; quia per usum jam est radicata & perpetuata. In quo differt à jurisditione Vicarij Generalis, cum hujus jurisdictio semper, etiam re non amplius integrâ, suspendatur per suspensionem jurisditionis Episcopi, ut patet ex cit. C. 1. de Offic. Vicarij in 6. & tradit communis DD. apud Sanchez l.c. n. 6.

C A P U T III.

De Foro Continentiæ Causarum.

§. I.

*An Causa Connexa ad idem Forum
pertineant.*

S U M M A R I U M.

561. *Causæ continentis in eodem Foro disceptanda sunt.*
 562. *Continentia causarum provenit vel à personis, vel à rebus, vel ab actione.*
 563. *Afferuntur Leges & rationes de non dividendis causis connexis.*
 564. *Causæ connexæ decidenda sunt à Judice superiore, qui respectu utriusque partis & causæ est competens.*

565. Nisi Judex inferior in aliqua causa sit competens respectu utriusque litigantis.

566. Tametsi valeat processus, si causæ continentales dividantur.

567. Non tamen licite dividuntur.

561. Tametsi pro diversitate cum Territoriorum, Magistratum, ac Subditorum, tum etiam Rerum ac Causarum, diversa sint Fora, quæ adeunda sunt, & regulariter loquendo declinari ac subterfugi nequeunt: non solum, quod publica auctoritate constituta sunt *L. Privatorum C. de Jurisdic. omn. Judic.* sed etiam, quia in bonum litigantium introducta, quibus invitari nequeunt. *Can. pervenit. 13. 11. q. 1.* Nihilominus si causæ sunt connexæ, seu, ut vocant, continentales, in eodem Foro disceptandæ sunt, quamvis ipsi Rei cæteroqui diversi sint Fori seu diversis Judicibus subjecti, ut mox dicetur. Continentales seu Connexæ causæ sunt, quæ communem habent liquidationis & discussionis qualitatem ac rationem, propter quam una sine altera plenè ac liquidè cognosci ac definiri nequeat. *Goedæus in C. 1. de Sequest. possess. ac fruct. n. 28.* *Ummius Disp. 4. ad Process. Judic. thesi 4. n. 17.* Unde patet, quid sit continentia causarum. Est nimirum rei controversæ connexio, & colligatio, vel, ut loquuntur, perpetuitas, quæ separari causam negotiumve non patitur, sed uno eodemque vult terminari iudicio.

562. Hanc causarum continentiam non æqualiter distribuunt DD. ut videre est apud Tiber. Decianum *vol. 2. respons. 97. n. ult.* *Gaill. L. 1. observat. 32. n. 3. § 4.* *Friderum Mandat. L. 3. de continentia causarum c. 2. n. 8.* ubi eam ad duodecim capita extendit, *Menoch. de arbitrar. Judic. casu 371. à n. 4.* *Goedæum l.c. Graveum L. 1. concl. 32. n. 1.* Triplici autem ferè respectu continentia causarum dicitur, nimirum vel Personarum, vel Rerum, vel Actionis, ut ex dicendis §. seq. constabit

563. Continentales autem causas dividi non debere, sed in eodem Foro & ab eodem Iudice tractandas esse, decisum est *C. ult. de Rescript. C. penult. de in integr. restit. C. 1. de Sequest. possess.*

sess. & fruct. *L. Ordinarii C. de R. V. L. Nulli 10. C. de Judic. L. omnes C. Arbitrium tutel. & tot. tit. ff. de quib. reb. ad eund. Judic. eat.* Ratio sic statuendi erat: tum quòd connexio & unitas causarum non patitur divisionem actionum, sed idem est connexorum judicium. *L. Que religiosis 43. & L. Habitor 59. ff. de R. V.* tum quòd lites de causis connexis commodius sub uno Judice tractentur, & facilius malitijs hominum, longos sæpe processuum circuitus quærentium, occurratur. *cit. C. ult. de Rescript.* Simulque absurdum vitatur, ne scilicet unus Judex aliter judicet quàm alter, ac ejusdem criminis Rei inæqualibus poenis afficiantur. Tum quòd lites contrahi Reipublicæ intersit. *L. properandum C. de Judic. & L. item si res 4. §. 1. ff. de alien. judic. mutand. caus.* ac idcirco plures instantiæ & judicia vitanda. Tum denique ne partes pluribus judicijs fatigentur. Plures alias rationes accumulans Mindan. *l. c. n. 2. & 3. Gœdd. l. c. n. 31.* ac alij.

564. Ex eo verò, quòd causæ continentæ ab uno eodemque Judice tractandæ sunt, consequens est, quòd tota lis coram Judice proximè superiore ventilanda sit, qui videlicet respectu utriusque partis & causæ sit competens. *cit. L. Nulli 10. C. de Judic. & tot. tit. ff. de quib. reb. ad eund. Jud. eat.* Hinc Camera Imperialis ob causæ continentiam fundatam habet jurisdictionem, ut observant Mynsing. *cent. 1. observat. 4. & Denais. in Synopsi Jur. Cameral. rubr. continentia causarum*, ac patet ex ipsa Imperij Lege in Recess. Deputat. anno 1600. §. bey unserem Kayserslichen Cammer Gericht / & §. seq. Estque fundata ob causarum continentiam Judicis Superioris jurisdictio in prima statim instantia, non solum si omnes Rei sunt ipsi mediatè subjecti; sed etiam, si unus pluresve mediatè, immediatè alij, ut patet exemplis, quæ adducit Mynsing. *l. c.*

565. Non tamen semper ob connexionem causarum omisso Judice inferiore superior adeundus est, ut observant Zanger. *c. 1. de Exception. p. 2. n. 370. & Matth. Stephani L. 1. de Jurisdic.*

c. 32. n. 3. Nam si v. g. res hæreditariæ aliæve communia bona eodem loco & non in diversis sita sunt, ijdem fratres, socij, aut cohæredes, quamvis in diversis territorijs domicilia habentes, vel petitione hæreditatis, vel familiæ herciscundæ judicio, vel communi dividundo, rectè coram Judice loci, ubi bona sita sunt, conveniuntur: quoniam Judex competens est. *L. un. C. ubi de hæredit. agi oportet.* Item si quis possessorium & petitorium ratione rei sitæ sub jurisdictione Judicis Titij, intentare vel simul vel successivè vellet, non poterit adiri superior præterito Titio: cum hic sit competens ratione tam possessorij quàm petitorij. *C. 1. de causa possess. & propriet. cit. L. Nulli 10. C. de Judic. L. fin. C. ubi in rem act. L. 1. C. ubi de hæredit agi oport.* Pariter si plures Tutores in diversis territorijs habitent, nihilominus de ratiocinijs ibi conveniri debent, ubi tutelam administrârunt; non coram Judice superiore, cum rationes reddi ibi oporteat, ubi negotium gestum est. *L. 1. C. ubi de ratiocin.* Itaque tunc solùm ob continentiam causarum adeundus superior Judex est, quando inferior in aliqua causa non est competens Judex utriusque litigantis.

566. Sed gravis hîc controversia est inter DD. utrùm processus sit invalidus, si causæ continentes non apud eundem Judicem, ut fieri oportet, sed apud diversos ventilentur. Invalidè procedi asserunt Glossa in *C. 3. de Rescript. in 6. V. process.* Marian. Socin. in *C. 1. de Mut. petit. n. 25. V. quartò*, Maranta, ac alij. Quam sententiam Alexand. apud Maranta dicit communem, & Ummitus *l. c. n. 18.* in puncto Juris veriolem esse censet. Valere processum utriusque Judicis tenent cum Bald. Alexand. Jafon. Felin. ac alij Sichad. in *cit. L. 10. C. de Judic. n. 15.* Gaill. *cit. observat. 32. n. 13.* Mynsinger. *cent. 1. obser. 97.* Matth. Stephani *l. c. n. 12.* ac communissimam dicit Mindan. *cit. c. 2. n. 5.* à qua, cum praxi recepta esse videatur, non est recedendum. Fatentur tamen cit. DD. si contra divisionem exceptum sit, & exceptione non attentâ Judex procedat, neque causam ad Superiorem remittat, processum fore invalidum. Porrò hujusmodi exceptio, cum dila-

toria

toria sit, ante litem contestationem opponenda erit. Mynsing. & Gaill. *ll. cc. Stephani l. c. n. 10.* Sichard. *l. c. à n. 8.* Goedd. *l. c. n. 15.* Tertacinq. *L. 2. Resol. tit. de Judic. resol. 3. n. 10.* Probabile tamen est, quod docet Jacob. de Belloviso apud Imol. *in cit. L. 10.* eam posse etiam post litem contestatam opponi. Etsi enim exceptiones dilatoriæ opponendæ sint ante, juxta *L. penult. § ult. C. de Exception.* hoc tamen solùm videtur procedere, quando agitur de favore & præjudicio ipsorum litigantium; secus si de publico, uti hîc: nam lex vult, ut causæ continentales non dividantur, sedque non tantùm in favorem partium, sed etiam, & præcipuè, ob favorem publicum, ut patet ex dictis *n. 563.* Legi autem, cujus dispositio respicit non præcisè favorem privatorum aut Judicis, sed publicum, non possunt partes & Judex renunciare & præjudicare, ac idcirco tametsi pars contra divisionem primùm post litem contestatam opponat, aut omnino non opponat, Judex nihilominus eâ decisione stare debet, & causas connexas non dividere.

567. Illud quoque in controversiam trahitur, an Judex competens causas connexas non solùm possit decidere, sed etiam teneatur. Teneri negat Cuiacius *L. 2. observat. 35.* loquens de causa possessionis & proprietatis. Verùm affirmandum est cum communi aliorum, quam citat & sequitur Menoch. *cit. casu 371. n. 9.* quia si semel cognovit v. g. super possessione, jam satis declaravit, velle se etiam super proprietate possessioni connexa cognoscere, neque quod semel placuit, displicere amplius potest. Accedit, quòd non in commodum Judicis, sed favore publico ad finiendas quamprimùm lites inductum est, ut causæ continentales non dividantur. Non igitur in ipsius arbitrio est eas dividere. Aliàs ob divisionem puniri non posset: atqui juxta *cit. L. Nulli C. de Judic.* si monitus contumaciter pergit causam divellere, punitur. Quemadmodum & Actor, qui adversarium coram diversis Judicibus citat, puniendus est, vel amissione causæ, ut docent Petr. de Bellapertica, Cynus, Alberic. Ancharan. ac alij apud Sichard. *in*

cit. *L. Nulli n. ult.* & Gaill. cit. obser. 32. n. 6. & 7. vel, ut cum Panor. Felin. ac Jafon. tradit communis, poenâ Judicis arbitrariâ cum refusione expensarum.

§. II.

Quæ Causa ob Continentiam in eodem Foro tractandæ sint.

SUMMARIUM.

568. *Continentia causarum datur, si ab uno res in diversis territorijs sitæ petantur.*
569. *Aut, si ab uno diversi fori Rei conveniantur.*
570. *Aut plures sibi vendicent rem communem, pluresve coheredes judicio herciscundæ contra unum agant.*
571. *Agendum est de Proprietate, ubi actum est de Possessione.*
572. *Et ibi civiliter, ubi criminaliter.*
573. *Déque causis Emergentibus & Incidentibus, ubi de Principali.*
574. *Causa tamen spiritualis, si incidat coram Judice laico, remittenda est ad Ecclesiasticum.*
575. *Creditor non potest unam partem debiti petere coram uno Judice, & alteram coram alio.*
576. *Et juxta non paucos, qui examinatus fuit in una Academia, non potest Gradum Literarium suscipere in alia.*
568. Quæ causæ continentes seu connexæ sint, dixi in genere n. 561. In specie nunc de quibusdam agendum est, ut ex patet casibus allatis appareat, quæ dividi nequeant, sed coram eodem Judice communi discutiendæ sint. Primò itaque continentia causarum datur, si ab uno res in diversis locis sitæ petantur, v. g. si à Titio vindico res plures, quarum aliæ sub hoc, aliæ sub alio Judice sitæ sunt. Aut si contra eundem ago petitione hæreditatis, cujus itidem res in diversis territorijs reperiuntur. Aut si ab ipso hypothecariâ actione possessionem pignoris itidem in diver-

diversis territorijs sparsi avoco. Aut quando aliâ quâpiam actione plures res continentur, quemadmodum in actione Tutelæ Gloss. & DD. in *L. Nulli 10. C. de Judic.* præsertim Jason *n. 3. V. Secundò dicitur*, Afflict. *decis. 354. n. 13. V. Tertio*, ubi aliud exemplum ponit de utili actione negotiorum. Tunc igitur, ne pluribus & diversis instantijs fatigemur, eum Judicem adeundum esse, qui utriusque loci Judice proximè superior sit, docent post alios Vultejus *ad L. 4. c. de Jurisdic. omn. Judic. à n. 25.* & Mindan. *L. 3. de Process. c. 3. mem. 2. & 3.* Verùm etsi in istis casibus continentia causarum detur, ita ut iudicium inter plures diversorum territoriorum Judices dividi non debeat: non tamen apparet, quàm rectè superior Judex adeatur. Si enim admittitur opinio docens, quòd Judex domicilij cum Judicere sita concurrat (quam tamen suprâ *n. 216.* rejeci) & unus duntaxat reus est, aut plures, sed sub eodem Judice domicilium habentes, Judex iste domicilij adiri poterit, ut adeò necesse non sit ad Superiorem deveniri. Neque obest, quòd Judex domicilij actorem in bona, quæ extra ipsius jurisdictionem sita sunt, immittere non possit. Non enim hinc consequens est, quòd superior illicò adeundus sit. Aliàs ille, qui ex contractu obligatus est, in loco obligationis conveniri non posset, si nulla ibi bona possideat: quod falsum esse constat ex dictis *n. 176. ac seqq. & n. 198.* Conclusum tamen in Camera Imperiali fuit teste Schvvanmann. *L. 1. Process. Cameral. c. 6. n. 7.* processum decernendum esse, si quis à Camera petierit, tametsi in uno loco major, in altero minor pars sita esset.

569. Secundò. Continentes causæ sunt, & ab eodem terminandæ Judice, si ab uno diversi fori debitores conveniantur, v. g. plures Contutores, qui diversis jurisdictionibus sunt subjecti. *L. omnes 5. C. arbitrium Tutelæ.* Marian. Socin. *in C. 2. de Mut. petit. n. 31.* Mindan. *L. 3. de Processib. c. 4. mem. 1. ubi mem. 3. & 4.* existimat cum alijs, superiorem Judicem adeundum esse. Sed nihil obstare videtur, quòd minùs rectè conveniantur apud Judicem obligationis contractæ, & ubi tutelæ administratio gesta est,

juxta *L. 1. C. Ubi de ratiocin.* Eadèmq̃ue est ratio de pluribus unius delicti complicibus : tametsi enim coram uno Judice conveniendi sint, ut cum Jafone ac communi DD. docent. Gaill. *cit. obser. 32. n. 12.* & Menoch. *de arbitrar. Judic. casu 371. n. 12.* ratio tamen adeundi superiorem Judicem non est : cùm respectu omnium sit competens ille, in cujus territorio delictum patratum est. *L. 1. C. Ubi de crim. agi oport.* Fundata tamen est Camerae jurisdictio, si quis contra Statum Imperij & ejus alteriusve Status subditum agere velit. Mynsing. *cent. 1. obser. 4. n. 4.* Tametsi enim Status Imperij privilegio Austregarum gaudeant, ut dictum est supra *n. 338. & seqq.* quia tamen locum Austregæ non habent quoad eos, qui mediatè tantùm subditi sunt Imperio, consequens est, communem subditi immediati & mediati adeundum esse Judicem, qui est Camera Imperialis.

570. Tertiò. Si plures sibi vendicent rem velut communem v. g. servum, aut plures cohæredes judicio familiae herciscundæ contra eundem agant, causæ connexio est, ita ut apud eundem Judicem expedienda sit. *L. 1. ff. De quib. reb. adeund. Jud. eat. DD. in cit. L. 10.* Jafon. *l. c. V. Tertiò, Afflict. l. c. V. Quintò.* Marian. Socin. *l. c. n. 25.* Mindan. *l. c. n. 9.* Nisi quilibet rem sibi in solidum peteret, uti advertit Socin. *l. c.* Non tamen placet, quod idem Mindanus ait, non coram Judice Rei, sed omnium proximè supremo agendum esse. Non enim ulla est ratio, cur Rei, si unus est, aut plures, eidem tamen Judici subjecti, Judex prætereatur, & cur hîc illa regula de sequendo Rei foro exceptionem patiat. Et quamvis in communibus judicijs uterque contendentium Actoris & Rei munus sustinere videatur, is tamen Reus habetur, qui à reliquis ad faciendam divisionem convenitur. Unde ejus forum sequendum est, nec nisi absurdè quisquam dixerit, Judicem utrique litiganti communem adiri debere ex eo, quòd de causa tam Actori quàm Reo communi agitur. Illud concedendum est, quòd idem tradit *l. c. & L. 1. c. 34. n. 9.* quòd pignoratus in bonis immediatè ab Imperio dependentibus, quam-

quamvis cæteroqui Landfaffius & mediatè Imperio subiectus, contra pignorantes mandatum & processum in Camera Imperij impetrare possit, si tamen Rei immediatè Imperio subiecti sint.

571. Quartò. Apud eundem Judicem ob causæ continentiam agendum est de proprietate, ubi causa possessionis ventilatur. Nam *Legali provisione decretum est, tam momenti (momentaneæ possessionis) quàm proprietatis causâ, sub uno eodemque Judice debere cognosci*, ut dicitur *C. 1. de Causa Possess. & Propriet.* Legalis hæc provisio habetur *L. 13. C. de R. V. ibi: Ordinarij Juris est, ut mancipiorum orta quæstione, prius exhibitis mancipiis de possessione judicetur, ac tunc demum proprietatis causa ab eodem Judice decidatur.* Quamvis enim causa Possessionis & Proprietatis sint separatæ. *L. 12. §. 1. ff. de Acquir. possess.* ac propterea permisceri prohibeantur *L. permisceri ff. eod.* quoad rationem tamen procedendi, modum probandi ac perveniendi ad dominium, ejusque decisionem, pares habentur, nec ordinis ratione divelli patiuntur. *Goëddi in cit. C. 1. n. 35. Costald. ad tit. ff. de quib. reb. ad eund. Judic. eat.*

572. Quintò. Agendum est civiliter, ubi criminalis causa examinata fuit. *Gaill. cit. observ. 32. n. 11. & L. 1. de pace publ. c. 11. n. 26. Mindan. L. 3. de Process. c. 5. n. 19.* cum communi DD. Hinc teste *Mynsing. cent. 1. observat. 97.* decisum in Camera Imperiali fuit, quòd si spoliatus contra pacem publicam egerit in Camera contra spoliatorem ad pœnam banni, & super restitutione damnorum sibi illatorum agere velit coram Judice spoliatoris Ordinario, repelli possit exceptione de non dividenda continentia causæ.

573. Sextò. Decidendæ sũnt causæ Incidentes & Emergentes, sive illæ, quæ oriuntur occasione Principalis, & ita ipsam afficiunt, ut de ejus meritis constare non possit, aut processus impediatur, nisi illæ examinentur ac decidantur: hæ, inquam, causæ decidendæ sũnt, ubi agitur de principali. *L. 3. & L. 10. C. de Judic. L. 1. C. de Ordine Judic. L. fin. C. de Ordine Cognit. C. penult.*

mult. in fin. de in integr. restitut. E. g. si Aetori vel Accusatori, vel Testi objiciatur, quòd non habeat personam standi in iudicio; vel Testi, quòd in iudicio pejerarit, pecuniam pro testimonio acceperit &c. Plura alia exempla refert Goedd. *l. c. à n. 30.* sùntque passim obvia. Porrò adeò verum est, quòd Judex, qui cognoscit de causa principali, cognoscere possit ac debeat etiam de incidente ac emergente, ut licet aliàs de incidente cognoscere nequiret, si principaliter moveretur, possit tamen in casu, quando solum incidit. Hinc Zasius *in cit. L. 3. C. de Judic. n. 11.* tradit, Judicem super incidente criminali causa cognoscere posse, licet aliàs non possit. Ratio dari potest: quia multa, ut ait Goedd. *l. c. n. 33.* per consequentiam permittuntur, quæ principaliter fieri prohibentur.

574. Restrungenda est facta modò assertio quoad causas spirituales: harum enim si juxta incidat apud Judicem secularem, remittenda est ad Ecclesiasticum civili iudicio interim pendente. *C. Lator 5. Qui filii sint legitimi. Mynsing. cent. 1. observat. 100.* ubi refert, aliquoties ita in Camera Imperiali observatum & decisum fuisse, Sichard. *in cit. L. 3. n. 8. Zasius ibid. n. 13. Farin. in Praxi Crim. q. 8. n. 25.* cum communi DD. Exemplum habetur *cit. C. 5. de eo, cui coram Judice seculari de hæreditate Avi litiganti objectum fuit, ejus patrem non fuisse legitimo matrimonio natum.* Ibidemque decernitur, quæstionem incidentem de legitimo matrimonio, tanquam spiritualem, remittendam esse ad Judicem Sacrum, ac interim Judici Laico supersedendum esse decisione quæstionis principalis. Ex quo cum Canonistis rectè infert Mandosius *de Inhibit. q. 10. n. 2.* quòd si laicus cognoscere vellet super huiusmodi causa Ecclesiastica, inhiberi id ipsi possit, & mandari, ut non procedat, nisi causâ spirituali prius per Judicem competentem decisâ. E contrario si de causa Ecclesiastica cognoscat Judex Ecclesiasticus etiam inter laicos, ac incidat secularis quæstio, hanc ille æquè ac Ecclesiasticam decidere potest, ut ex Baldo & communi DD. notat Goedd. *l. c. n. 38.* & patet ex *C. 3. de Dona-*

Donation. inter vir. & uxor. Rationem hujus diversitatis petenti, Bartoli Magister Cynus *in cit. L. 3. C. de Judic.* calumniosè respondet, nullam aliam dari posse, quàm quòd id ab ipsis (Ecclesiasticis) receptum sit propter ambitum jurisdictionis secularis usurpandæ. Vera & solida ratio est, quòd spiritualia tanquam digniora trahant ad se causam secularem ut connexam & viliores, at non vicissim ea, quæ inferiora sunt, trahant ad se, quod est superius & dignius. Item quòd non sit supra potestatem Judicis Ecclesiastici causas profanas decidere; sit verò supra potestatem Judicis profani decidere Sacras. Hinc sicut oleum non consecratum misceri potest oleo consecrato juxta *C. Quod in dubijs de Consecrat. Eccles.* ita à Judice sacro causæ sacræ misceri & jungi potest profana. Hæc porro solùm procedunt de causa spirituali emergente vel incidente in judicium seculare: nam si alia causa, quæ spiritualis non sit, incidat, passim receptum est, illam non ad suum Judicem remitti, sed unà cum principali apud eundem Judicem examinari Schrader. *de Feud. p. 10. sect. 1. n. 99.* cum communi DD. solo ferè refragante Mynsingero *cit. observ. 100. in fin. & præjudicium quoddam Camera Imper. afferente.*

575. Septimò. Creditor non potest unam partem debiti petere coram uno Judice, & aliam coram alio: ne continentia causa dividatur. *Gloss. in C. ult. V. Per varias literas & Panorm. n. 12. de Rescript. Gem inian. in C. Dispendia eod. in 6. Jason in cit. L. 10. C. de Judic. n. 3. & in L. Quidam existim. ff. Si cert. pet. n. 8. Socin. fen. L. 1. consil. 41. col. 2.* Et quamvis Gemin. Butr. ac alij apud Menoch. *L. 2. de Arbitr. casu 371. n. 15.* censeant, hoc solùm procedere coram Judicibus Delegatis, quoad Ordinarios verò posse unam partem agitari coram uno, alteram coram altero: idem tamen ob identitatem rationis etiam de Ordinarijs tenent Bald. Paul. Castr. ac Jason *in cit. L. 10. Panorm. l. c. n. 13.* ac alij. Ut tamen assertio locum habeat, necesse est, summam esse eandem, & uno eodemque tempore deberi. Nam si esset summa diversa, vel ejusdem summæ pars esset hodie debita, altera v. g. intra men-

sem,

fem, adiri pro diversis partibus diversi Judices competentes possent, quia in tali casu non divideretur continentia causæ, cum ratione diversitatis summæ vel temporis diversæ causæ censeantur, ut notat Menoch. *l. c.*

576. Octavò. Juxta Bald. in *L. Qui indignus ff. de Senator. Jason l. c. n. 10.* Sichard. in *cit. L. Nulli C. de Judic. n. 13.* Zas. *ibid. n. 22.* Menoch. *l. c. n. 16.* si quis in una Academia examinatus fuit pro Gradu Literario consequendo, non nisi in illa eum accipere licitè potest: quia, ut ajunt, continentia causæ dividi non debet. Nisi, uti limitant idem Jason & Butr. ac Imol. in *C. Cum inter 2. de Renuntiat.* in alia Academiano vum examen subeat: tunc enim ibi posse gradum ipsi conferri, tametsi Academia, in qua prius examen subiit, aut etiam Licentiam fuscipiendi Doctoratûs accepit, jurarit de non accipiendo alibi Doctoratu. *arg. cit. C. 2.* quia juramenta, transactiones, renuntiationes, & rescripta, intelliguntur de rebus præsentibus, nec se extendunt ad non cogitata. *L. Cum Aquiliana ff. de Transact. L. Mater decedens ff. de Inofficiso Testam.* Præcipuè Renuntiatio est strictissimi juris, tam respectu rerum, *L. Qui cum tutoribus C. de Transact.* quàm respectu personarum, *L. Si unus §. Antea ff. de Pactis.* Sed qui alicubi pro Gradu examinatur, non cogitat de examine alibi subeundo. Verùm nec assertio nec ejus limitatio videtur esse recipienda. Non quidem ipsa assertio: quia non apparet, quâ ratione id, quod Leges statuunt de non dividendis in judicio causis connexis, trahatur ad extrajudicialia, cum pro istis non pugnet ratio, propter quam supra *n. 563.* dixi, causas connexas ab eodem Judice decidendas esse. Non limitatio de Juramento: nam qui jurat, se alibi Insignia Doctoralia non accepturum, absolutè censetur se ad hoc obligare; ac illi, qui juramentum deferunt, censentur eum velle absolutè obligare: quia juramentum, transactio &c. ad illos tantum casus se non extendunt, quos jurans aut transigens excepisset, si tempore præstiti juramenti de iis cogitasset, & quos prudens quisque in iisdem circumstantiis excepturus esset. Quòd autem

autem inter hosce casus fit ille, de quo hic agitur, nullâ probabili ratione suadetur.

§. III.

Quandonam Causa Connexa dividi possint.

SUMMARIUM.

577. *Validè dividuntur causæ connexæ, si contra divisionem non excipitur.*

578. *Facienda est divisio, quando Judex, qui aditur, non est competens in utraque causa.*

579. *Aut, quando unus ex litigantibus est laicus, alter Clericus.*

580. *Aut, si reus in primo iudicio contumax fuit.*

581. *Aut, si agitur solum de executione.*

582. *Aut, si iuramentum contractui fuit additum.*

577. Quòd Causarum continentia dividi nequeat, ut hæcenus dictum est, regulariter quidem procedit, nihilominus in quibusdam casibus fallit. Nam in primis validè dividuntur causæ connexæ, quando contra divisionem non excipitur, ut dixi suprâ n. 566. & cum citatis ibi DD. tradunt Panorm. & Innocent. in C. Cum M. Ferrariensis de Constitut. Felin. in C. ult. de Judic. n. 8. Afflic. decis. 354. n. 2. Cravetta consil. 60. n. 5. & consil. 258. n. 7. Menoch. de Arbitrar. casu 371. n. 20. & Zasius in L. Nulli 10. C. de Judic. n. 9. Quandonam autem opponi debeat exceptio prohibita divisionis, dixi cit. n. 566.

578. Secundò. Fieri potest divisio, imò etiam debet, quando Judex aditus non est competens in utraque causa connexa. Hinc si in causa seculari coram Iudice laico motâ incidat causa Ecclesiastica, e. g. super Matrimonio, Voto, Decimis, Beneficio Ecclesiastico, Excommunicatione &c. hujusmodi causa ad Iudicem Sacrum remittenda est, ac interim causâ principali à Iudice laico supersedendum, ut dixi suprâ n. 574. ac eleganter probant Bartol. in L. Commodato §. Duobus ff. Commod. & Bald. in L. Si

M mm

cum

cum patruo 6. in fin. C. Communia utr. Judic. & patet ex C. Lator 5. Qui filii sint legit. C. Tuam 3. de Ord. cognit. & C. Si Judex laicus 12. de Sent. Excomm. in 6. Idemque dicendum esse videtur de causa Statûs incidente coram Judice minimam jurisdictionem vel mediocrem exercente, videl. si vertitur in dubium, an quis sit liber vel servus, filius vel non filius, agnatus vel non agnatus, ut loquitur Zasius in *L. Quoties C. de Judic. n. 3.* Nam de causa Statûs nemo cognoscit, nisi Præses vel major Magistratus. *L. Placet 2. C. de Pedaneis Judic.* Verùm obstat textus *L. 3. C. de Judic.* ibi *Quoties questio Statûs bonorum disceptationi concurrat, nihil prohibet, quò magis (quò minùs) apud eum quoque, qui alioquin super causa Statûs cognoscere non possit, disceptatio terminetur.*

579. Tertiò. Dividendæ causæ erunt, si unus ex litigantibus sit laicus, alter Clericus: v. g. si Clericus coram laico Judice contra laicum agat possessorio, ac postea contra ipsum agatur petitorio: nec enim qui priùs tractavit causam possessionis contra laicum Judex laicus, tractare poterit contra Clericum causam proprietatis, sed remittere eam tenetur, saltem si diversis judicijs illæ causæ proponuntur, & super proprietate Clericus à laico in eodem judicio non reconvenitur. Ita statuitur *C. ult. de Judic.* & notant ibi Interpp. ac Paul. Castr. Alexand. Zas. aliique in *cit. L. Nulli C. eod.* Neque vel huic vel præcedenti assertioni obstat, quòd juxta dicta *n. 573.* Judex incompetens ratione continentiaë causarum fit competens. Nam aliud est Judicem esse incompetentem, aliud esse incapacem jurisdictionis. Unde licet incidentia causæ det jurisdictionem, sicut prorogatio; neutra tamen tollit incapacitatem. Discriminis ratio est: quia jurisdicctio Judicis incompetentis tantùm est restricta ad certum genus causarum, vel certum locum, aut certas personas, reipsà verò talis Judex aliquam jurisdictionem habet, quæ proinde prorogatur per causæ incidentiam. At verò incapacitas est omnimoda inhabilitas & defectus jurisdictionis, qui defectus ubi datur, locum non habet prorogatio, juxta dicta supra *n. 404. & seqq.* Cùm igitur in casibus modò enarratis Judex secularis

laris nullam omnino habeat jurisdictionem, & quoad illas causas sit incapax jurisdictionis, consequens est, quòd per causæ incidentiam illam non acquirat.

580. Quartò. Sireus in primo judicio contumax fuit, poterit causa dividi & Judex mutari. Bartol. in *L. Quamvis* ff. de *Dam. infect.* & in *L. Sepulchri* ff. de *Sepulch. viol.* ac in *L. ubi cœptum* ff. de *Judic.* Paul. Castr. in *cit. L. Nulli*, Panorm. in *C. Proposuisti* & *C. Dilecti de Foro comp.* ac communis aliorum. Quod esse notabile ait Zasius in *cit. L. Nulli n. 12.* eò quòd inde aliquando resupinatus fuerit. Rationem dant: quia indignum est, ut quis assequatur comodum ex sua contumacia. *L. Evidenter* ff. de *Except. rei judic.* Quin Bart. in *cit. L. Quamvis*. Sichard. in *cit. L. Nulli n. 16.* alique asserunt, contumaci exceptionem de non dividenda causa etiam tunc negari posse, quando vellet reficere expensas primi judicij: eò quòd, qui semel Judicem contempserit, non possit invito actore moram purgare. *L. Litigatores prim.* ff. de *Arbitr.*

581. Quintò. In executivis, seu cum ad executionem proceditur, dividi causa potest, ita ut non tantum alia atque alia via eligi possit, v. g. petendo contra debitorem, ut in possessionem pignoris mittar, ac postea, ut is personaliter capiatur, donec satisfaciat; sed etiam postquam ab uno Judice petij, ut mittar in possessionem pignoris, aut ut hoc distrahere mihi licitum sit, possim ab alio petere, ut debitor incarceretur. Bartol. in *L. Consentaneum. C. Quomodo & quando Judex col. 2.* Sichard. *l. c. n. 19.* ac alij. Adducunt *L. 1. §. Quid ergo* ff. de *Ventre inspici.* *L. Qui legati 5. C. Ut in possess. legat. L. Nemo carcerem 2. C. de Exactor. tribut.* Verum non apparet, quid in rem presentem istæ Leges faciant. Ac idcirco cum Jafone non immeritò dubitat Zasius *l. c. n. 13.* an hoc de Jure procedat. Melius forsan ex eo probatur, quòd in iis, quæ paratam habent executionem, non est opus figurâ aut strepitu judicij.

582. Sextò. Si juramentum adjectum fuit contractui, possunt juxta Jason. & Sichard. in *cit. L. Nulli n. 17.* Joan. Andr.

in C. fin. de Foro comp. in 6. aliósque, cumulari judicia, & debitum (tametsi unicum sit, ac propterea continentia causæ detur) peti apud Judicem secularem, simulque propter juramentum, utpote quod est spirituale, peti à Judice Ecclesiastico, ut partem cogat ad observationem juramenti, vel ut Judici seculari scribat, ut ipse ad hoc cogat debitorem. Rationem dant: quia juramentum adjicit forum foro, *cit C. fin. de Foro Comp. in 6.* habetque paratam executionem, sicut sententia & instrumentum depositi. *L. 2. ff. de Jurejur. & Bart. ac DD. ibi:* Verùm duo hîc casus distinguendi sunt. Primus, quando constat de juramento & debito, reo id non negante, sed moram duntaxat trahente, aut ex iniquitate solvere recusante. Alter, quo reus negat, se contraxisse, vel juramentum adjecisse, aut debere eo modo, quo petitur &c. Primus casus non differt ab eo, quem modò proposui *n. 580.* & sic juxta opinionem ibi propositam uterque Judex adiri poterit. Quoad alterum varia est responsio DD. qui enim jurisdictionem Judici seculari extendunt ad factum rei spiritualis, concedent, secularem decidere prædictam quæstionem posse, videlicet utrum juramentum contractui adjectum fuerit, an non; cum hæc sit facti quæstio: negabunt verò, qui tenent (uti tenent plurimi, de quibus infra à *n. 676.*) laicos cognoscere non posse de rebus spiritualibus, tametsi quæstio solum super facto vertatur.

§. IV.

An, si Clerici & Laici communis est causa, solus Judex Ecclesiasticus cognoscat.

SUMMARIUM.

583. *Solus Judex Ecclesiasticus cognoscit, si Clericus & Laicus simul delinquant.*
 584. 585. *Solvuntur opposita.*
 586. *Judex laicus non potest irruere in ades Clerici, ejusque complicem*

plicem extrahere. Nec ab eodem exigere impensas in captura complicitas factas.

587. Complex Clerici in delicto notorio judicari à Magistratu seculari potest juxta multos.

588. Si inter plures cohæredes unus est Clericus, omnes conveniuntur coram Judice Eccles. Uti etiam, si ipsi hæredes inter se super divisione litigant. Aut, si Clericus & Laicus sunt simul executores testamenti.

589. Nec non, si agitur judicio communi vel contra plures tutores & curatores, inter quos est Clericus.

590. In causa individua frater Laicus gaudet immunitate fratris Clerici.

591. Inter litis consortes, si unus habet privilegium fori, eodem gaudent & reliqui.

592. Major habens rem communem cum minore restituitur in integrum.

593. Nec præscriptio locum habet in rebus laico cum Ecclesia communibus, nisi eo tempore, quo præscribitur contra Ecclesiam.

583. Celebris hæc est & sæpe agitata controversia, ut ait Fachin. L. 9. Controv. Jur. c. 31. ac idcirco separatim hîc tractanda, tametsi ejus decisio satis ex modò dictis pateat. Quemvis à suo Judice competente, Clericum ab Ecclesiastico, Laicum à Laico, judicandum esse, docent Gutierrez L. 1. pract. quest. q. 6. Cravetta consil. 232. Cevallos p. 2. q. 69. n. 7. Gaill. de Pace publ. c. 1. n. 29. Covarr. pract. quest. c. 24. n. 1. ubi contrariam opinionem, de qua mox, opinatur esse falsam, opinione nimis facili, ac nullatenus illis, quas adducit, rationibus fundatâ. Hos aliòsque non non paucos sequuntur ex Theologis Thom. Sanchez in Opusc. tom. 1. l. 3. c. un. dubit. 30. n. 5. Molina de Just. tr. 3. disp. 49. n. 24. Bonacina tom. 3. in Bull. Coenæ disp. 1. q. 16. pun. 5. n. 20. ac alij. Utrumque tam Clericum quàm Laicum à Judice Ecclesiastico judicandum esse tradunt plurimi, ac propè innumeri, quos allegant Covarr. l. c. Fagnan. in C. Nullus de Foro comp. à. n. 29. Delbene

de Immunit. Eccles. c. 10. dubit. 17. n. 2. & Sperelli Decision. Fori Eccles. decis. 19. n. 4. ex quibus Barthol. Socin. in L. cum Senatus ff. de Rebus dub. & Scaccia L. 1. de Judicijs caus. c. 11. n. 24. testantur, hanc sententiam praxi receptam esse, ac teste Pignatelli tom. 1. consult. 481. n. 1. iteratò declaravit S. Congregatio Immunitatis, debere Episcopum de tota causa cognoscere, & laicum aequè ac Clericum judicare. Seclusis etiam his declarationibus vera est hæc decisio ex eo, quòd si duo Rei iudicandi sunt ab eodem Judice; unus Clericus, alter Laicus, cognitio pertinet ad Judicem Ecclesiasticum, juxta ea, quæ paulò antè dixi n. 579. Atqui si plures ejusdem delicti sunt rei, conveniendi sunt coram eodem, Judice, ut pariter ex communi DD. dixi n. 569. Unde Fachin. l. c. §. Continentia præproperè & nimis fidenter dixit, nullam, si Clericus peccat cum laico, continentiam causarum dari. Ratio, quam affert, quòd diversæ sint personæ delinquentes, nulla est, cum manifestum sit ex Juribus & DD. hæctenus allegatis, diversarum jurisdictionum personas ob continentiam causæ coram eodem Judice conveniendas esse. Videatur Mynsinger cent. 1. observ. 4. ubi refert, ita iudicatum fuisse à Camera Imperiali. Verum quoque non est, causam alterius non esse connexam alteri: cum sit idem utriusque & conjuncta malitiâ patratum delictum. Hoc autem juxta communem DD. continentiam causæ habet.

584. Neque obest, quòd juxta C. Clerici & C. cum ab homine de Judic. C. si diligenti C. si Clericus C. Licet de Foro comp. Judici Ecclesiastico cognitio causarum Clericorum, seculari secularium competat: hoc enim regulariter quidem procedit, sicut quòd quilibet Reus coram Judice suo immediato conveniendus sit; non tamen si specialis ratio, videlicet continentia causarum, jubeat adiri Judicem Ecclesiasticum, vel mediatum Superiorem.

585. Pariter non obstat, quam objiciunt, Bulla Pij V. edita 26. Maij anno 1563. nam fuit correctæ & ad terminos Juris communis ac Concilij Trident. redacta per aliam Bullam Pij V. die 20. Jun. anno 1566. emissam, ut bene notat Scaccia l. c. Denique non
adver-

adversatur, quem opponunt, textus *L. si quis uxori ff. de Furt.* Nam, ut bene advertit Ambrosin. *Tract. de Immunit. Eccles. c. 20. n. 9.* cum uxor de furto non teneatur ob res viro subtractas *cit. L. si quis §. 1.* si alius, qui opem ei praestitit ad furandum, hanc immunitatem haberet, impunitus evaderet. Unde mirum non est, quod privilegio uxoris non gaudet, ut ibidem dicitur. Haec autem ratio in nostro casu non militat. Quidquid sit de rationibus intrinsicis, & consuetudine alicubi contraria, nostra sententia decisa fuit à S. Congregat. Cardin. teste Scaccia *l. c.* & Pignatelli *l. c.* Videri possunt Tiber. Decian. *Tract. crim. lib. 4. c. 9. n. 44.* Scaccia *l. c.* & Ambrosin. *de Immunit. Eccles. c. 10. n. 5.* ubi adversantium argumenta solide refellit.

586 Quemadmodum verò contrariae opinionis praxim non damno, ita nonnulla circa eam advertenda duxi. Primum est, quod nullo modo licitum sit Judici laico ejusve Ministris irruere in domum Clerici & concubinam v. g. inde extrahere. Quia hoc foret jurisdictionem coactivam & violentiam contra ipsum Clericum exercere: quod esse vetitum laicis adversus Clericos, patet ex supra dictis de Immunitate Clericorum. Alterum est, tolerandam non esse consuetudinem quorundam Judicum laicorum expensas factas in captura & custodia suspectarum foeminarum postea à Clericis exigentium. Cum enim Clericus, ut ponitur, foeminam capi non jusserit, & suo delicto expensarum illarum causa tantum per accidens fuerit, consequens est, quod earum exactio quoad Clericum haberet rationem poenae, quam constat Clericis à laico inferri non posse. Accedit, quod per hujusmodi condemnationem in expensas judicium ferretur de crimine Clerici nec citati nec auditi. Hoc autem excedit potestatem Judicis secularis.

587. Denique dissimulandum hic non est, doctrinam modò traditam, ab Anchar. aliisque compluribus limitari quoad concubinas publicas Clericorum: harum enim delictum esse mixti fori, posseque eas puniri etiam à Judice laico. Quod Sperelli *cit. decis. 9. n. 5.*

n. 5. in puncto Juris putat esse verius, eò quòd Prælati toleranti publicum Clerici concubinatum censeatur causam velut abdicare, eamque, quantum attinet ad feminam complicem, ad Judicem laicum remittere. Addit tamen, se neque in isto casu vidisse procedi à laico Magistratu, sed ab isto solere admoneri Prælatos, ut provideant & hujusmodi scandala tollant. Concubinarius autem notorius est, qui ut talis per sententiam fuit condemnatus, aut in judicio se talem est confessus & in confessione perseverat, aut si crimen in judicio fuit probatum, & conclusum in causa. *C. Vestra & C. ult. de Cohabit. Cler. & mul. C. Cum olim de V. S. C. 1. de Confess. C. Exceptionem de Exception. L. Ictus fustium ff. de Infamib. L. Sciant C. de Probat. L. Gesta ff. de Re judic.* Aut si notorium sit per evidentiam rei, quæ tergiversatione aliquà celari non possit, ut dicitur *cit. C. ult. de Cohab. Cler. & cit. C. 7. & 8.* Quin dicitur publicus & notorius Concubinarius, qui feminam suspectam domi retinet, eamque à Superiore monitus non vult dimittere, uti expressè decisum esse à Concilio Basileensi *sess. 20.* refert Diaz in *Pract. crimin. c. 73.* & sumitur ex *C. Si quisquam 2. de Cohabit. Cler.* De notorio Concubinatu fusè Farin. *Oper. Crimin. p. 5. tit. 16. q. 188. p. 2.*

588. Ut autem veritas eorum, quæ hætenus de continentia Causarum dicta sunt, tantò meliùs elucescat, juvat ex iis, quæ inde sequuntur, aliqua in medium afferre, & doctrinam generatim traditam exemplis illustrare. Itaque consecrarium inde est I. Quòd si plures coheredes conveniuntur, v. g. pro præstandis alimentis, aut solvendis debitis defuncti, interque eos est Clericus, omnes pro eadem causa communi conveniendi sint coram Judice Ecclesiastico. Bartol. in *L. Præcipimus C. de Appell. & in L. Solent ff. de Alim. & cibariis legat. Felin. in C. 1. de Præscript. n. 6. Marant. de Ord. Jud. p. 4. dist. 11. n. 21. Benzon. de Censur. tr. 1. disp. 16. lib. 5. c. 1. §. Præter Juris.* Pariter, si disceptent super divisione hæreditatis, ac inter reos sit Clericus, controversia per Judicem Eccles. est dirimenda. Bartol. in *cit. L. Solent col. pen. Marfil.*

fil. in repet. ad rubric. ff. de Fidejuss. n. 134. Car. de Grassis de Effect. Cleric. effect. 1. n. 520. Eadem est ratio de casu, quo Clericus & laicus sunt executores testamenti: conveniendi enim sunt coram tribunali sacro. C. Joannes 19. de Testam. & ibi Zabarella, Alexand. in L. Præcipimus C. de Appellat. Marfil. l. c. n. 19. Jason in L. Si emancipati C. de Collationib. col. 4. Barbat. in rubr. de Offic. Deleg. col. 2. Car. de Grassis l. c. n. 494. Benzon. l. c.

589. II. Si contra plures agendum judicijs communibus, videlicet familiæ herciscundæ, communi dividundo, finium regundorum, vel plures tutores, aut curatores ejusdem tutelæ vel curæ, & ex iis unus sit Clericus, adeundus est Judex Eccles. Felin. in C. de Prescript. n. 6. Marian. Socin. in C. Prudentiam de Mut. petit. n. 30. Gratian. tom. 3. Discept. for. c. 641. n. 6.

590. III. Tametsi in materia dividua fratres laici non gaudeant immunitate ex persona fratris Clerici, cum quo habent communia bona pro indiviso, ut post Speculat. tit. de Cleric. conjug. n. 14. § 15. ac alios bene tradunt Ferret. de Gabellis n. 436. & Car. de Grass. l. c. effect. 3. à n. 86. ac propterea cogi possint laici ad dividendum bona eum in finem, ut constet, quanta sit portio, ex qua collectæ solvendæ ab ipsis sint, juxta Speculat. l. c. §. 1. V. ad hujus Capra regul. 96. n. 7. ac alios: si tamen causa sit individua, fratres laici ex persona fratris Clerici immunitate gaudent. Specul. l. c. Dec. in Auth. Cassa C. de SS. Eccl. col. 2. Natta vol. 1. consil. 1. n. 10. § consil. 54. n. 2. Surd. vol. 3. consil. 301. n. 80. arg. L. Si communem ff. Quæmadm. servit. amitt. Exemplum sit de onere hospitandi seu hospitium dandi militibus, à quo cum immunis sit Clericus juxta L. 1. C. de Episc. & Cler. etiam quoad domos patrimoniales juxta declarationem S. Congreg. Card. apud Barbofa lib. 1. de Jure Eccl. c. 39. §. 5. n. 71. fratres quoque laici in eadem domo habitantes immunes sunt. Natta & Surd. ll. cc. Universim in materia individua Clericus & laicus simul conveniendi sunt coram Judice Eccles. Bartol. in L. Præcipimus §. 1. C. de Appell. Marian. Socin. l. c. Matthesilauus notab. 144. V. si in causa individua. Qua de causa

N nn

laici

laici non ligantur statutis laicorum quoad jus, quod individuum habent cum Clericis. Aretin. *consil.* 23. n. 3. Rochus de Curta *tr. de Consuet. sect.* 8. n. 62. Decian. *tom.* 1. *Tract. Crim. lib.* 2. *cap.* 35. n. 6. Carol. de Grass. *l. c. effect.* 2. n. 55. Covarr. *Pract.* qq. c. 34. n. 2. cum Bald. Aretin. Bartol. Socino ac aliis.

591. IV. Si inter litis consortes est Clericus aliúsve habens privilegium eligendi forum, omnes ratione connexionis eodem privilegio gaudent. Riccius *p.* 3. *decis.* 179. *in fin.* Novarius *tr. de Elect. & variat. Fori q.* 45. *sect.* 1. & latè ac doctè Vivius *Decis. Neapol. decis.* 521. Menoch. *consil.* 136. n. 22. *arg. L. 2. C. de Episc. & Cler.*

592. V. Major habens communem rem cum minore, ratione connexionis gaudet restitutione in integrum. Aretin. *consil.* 25. n. 3. Jason *in L. Si mater C. de Inoff. testam. n.* 10. Cephal. *lib. 5. consil.* 661. n. 76. Covarr. *l. c. Oddus tr. de Restit. in integr. q.* 46. *art.* 4. ubi complures allegat.

593. VI. Si laicus rem habet communem cum Ecclesia, adversus ipsum non habet locum præscriptio, nisi tanto tempore, quanto opus est ad usucapiendas res Ecclesiæ. Innocent. & Pannorm. *in C. ad audientiam de Præscript.* Marsil. *Singul.* 180. Jason *in L. Si emancipati C. de Collat. n.* 17. Natta *consil.* 590. *in fin.* Surd. *cit. consil.* 301. n. 83. Universim immunitas concessa uni ex socijs communicatur & alteri. Gloss. *in L. fin. C. de Muner. & honor.* Jason *l. c.* Cephal. *cit. consil.* 661. n. 78. Surd. *l. c. n.* 80. Gratian. *consil.* 130. n. 6. Schrader. *p.* 3. *de Feud. c.* 4. n. 13. Ex quo colligit Sperelli *decis.* 41. n. 75. colonos Clericorum non teneri ad onera secularia.